

Centrale Raad van beroep

Uitspraak van 27 augustus 2009

08/2161 MPW, LJN: BJ6586

VOORZITTER: MR. A. BEUKER-TILSTRA; LEDEN: MR. G.L.M.J. STEVENS EN MR. A.A.M. MOLLEE.

Terechte korting op militair invaliditeitspensioen in verband met AOW-uitkering?

1. Appellant, gewezen dienstplichtig militair, is per 14 juli 1961 uit de militaire dienst ter zake van gebreken ontslagen. Bij Koninklijk Besluit van 29 maart 1967 is aan hem met ingang van 14 juli 1966 op grond van de Pensioenwet voor de Landmacht 1922 een levenslang militair invaliditeitspensioen toegekend. Bij beslissing van 26 april 2007 is aan appellant medegedeeld dat vanaf het bereiken van de leeftijd van 65 jaar, met ingang van 1 mei 2007 in verband met het genieten van een ouderdomspensioen volgens de Algemene Ouderdomswet (AOW) een korting op het invaliditeitspensioen zal worden toegepast van € 3.397,92 per jaar, welk besluit na bezwaar is gehandhaafd bij besluit van 6 juli 2007.

2. De rechtbank heeft het door appellant tegen dit besluit ingestelde beroep ongegrond verklaard.

3. Ook in hoger beroep staat ter beoordeling de vraag of namens de staatssecretaris terecht is beslist dat op het militair invaliditeitspensioen van appellant een korting moest worden toegepast wegens het ontvangen van een AOW-pensioen na het bereiken van de leeftijd van 65 jaar. Evenals de rechtbank beantwoordt de Raad die vraag bevestigend.

(art. 2 Besluit bijzondere militaire pensioenen)

UITSpraak

In het geding tussen: appellante en de Staatssecretaris van Defensie (hierna: staatssecretaris)

I. Procesverloop

Appellant heeft hoger beroep ingesteld.

De staatssecretaris heeft een verweerschrift ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 30 juli 2009. Appellant heeft zich laten vertegenwoordigen door [Naam C] en de staatssecretaris door P.J. Consten, werkzaam bij de Stichting Pensioenfonds ABP te Heerlen.

II. Overwegingen

I. De Raad stelt voorop dat het invaliditeitspensioen van appellant overeenkomstig de hieromtrent gegeven wettelijke voorschriften is omgezet in een pensioen op grond van het Besluit bijzondere militaire pensioenen. In dit besluit is opgenomen dat, indien er sprake is van een militair pensioen en van een AOW-pensioen, er een korting op het militaire pensioen dient plaats te vinden. De Raad heeft reeds in eerdere uitspraken (onder meer CRvB 14 juli 1994, 1994/3) geoordeeld dat de dwingendrechtelijke bepalingen op grond waarvan de inbouw van het AOW-pensioen op het militaire invaliditeitspensioen plaats moet vinden, als zodanig geen inbreuk maken op het levenslange karakter van het toegekende militaire invaliditeitspensioen.

2. De Raad merkt hierbij op dat ook reeds ten tijde van de toekenning van het invaliditeitspensioen aan appelland in 1966 in de toen van toepassing zijnde wettelijke bepalingen dwingend was voorgeschreven dat bij samenloop van AOW-pensioen en invaliditeitspensioen een korting (toen nog geheten: inbouw) op het invaliditeitspensioen diende plaats te vinden. Deze toekomstige, te verwachten korting maakte dus vanaf de toekenning in 1966 al deel uit van de omvang van het recht van appelland op invaliditeitspensioen. Om die reden kan niet worden gezegd dat door de feitelijke toepassing van deze korting in 2007 aan de in 1966 aan appelland toegekende aanspraak op pensioen iets is afgedaan. Ditzelfde, hoewel enigszins anders geformuleerd, heeft de rechtbank blijkens de daarbij gevoegde overwegingen in haar uitspraak kennelijk bedoeld met de opmerking dat: “het pensioen van eiser niet wordt verlaagd”. Deze overweging van de rechtbank is dus op zich niet onjuist te achten, omdat zij gezien de context waarin zij is geplaatst, anders dan appelland meent, niet slaat op het nominale bedrag dat maandelijks aan pensioen wordt uitbetaald; dat bedrag werd immers als gevolg van de korting wel degelijk verlaagd. Het voorgaande geldt evenzeer voor de uitdrukking: “blijvend pensioen”, gebruikt in andere beslissingen en correspondentie, waaraan appelland eveneens de opvatting zegt te ontleen dat zijn pensioen niet zou mogen worden gekort.

3. Vervolgens is de vraag of er in het onderhavige geval van appelland vanwege bijzondere omstandigheden door de staatssecretaris afgezien had moeten worden van de toepassing van de wettelijke kortingsbepalingen. Evenals de rechtbank acht de Raad zulke omstandigheden niet aanwezig.

3.1. In dit verband heeft appelland een beroep gedaan op de informatie die hij heeft ontleend aan het Handboek Dienstslotoffers, en wel met name in onderdeel 4.3.8. hiervan. Aan appelland kan worden toegegeven dat uit de tekst hiervan: “Als het pensioen eenmaal aan u is toegekend, dan kan het niet meer verlaagd worden”, niet duidelijk blijkt dat dit uitsluitend ziet op het invaliditeitspercentage, zoals de staatssecretaris heeft betoogd. De Raad wijst er echter op dat in onderdeel 5.4 van het Handboek meer specifieke informatie is opgenomen over de gevolgen voor het militair invaliditeitspensioen vanaf de leeftijd van 65 jaar. Daarin wordt uitdrukkelijk gezegd: “Het invaliditeitspensioen wordt opnieuw vastgesteld, waarbij rekening wordt gehouden met de AOW of een (particulier) ouderdompensioen. De hoogte van uw vóór 65 jaar uitbetaalde invaliditeitspensioen daalt meestal, met name door het wegvallen van bepaalde toeslagen.”

Hieruit volgt dat appelland aan de inhoud van het door hem geraadpleegde Handboek niet het vertrouwen kon ontleen dat het bedrag van het hem, naast zijn AOW-pensioen, uitbetaalde invaliditeitspensioen na zijn 65e jaar ongewijzigd zou blijven. Ten slotte is hierbij nog van belang dat aan het slot van het Handboek uitdrukkelijk wordt vermeld dat, hoewel het Handboek Dienstslotoffers met de grootst mogelijke zorgvuldigheid is samengesteld, aan de inhoud ervan geen rechten kunnen worden ontleend.

3.2. Met betrekking tot het door appelland gestelde gebrek aan informatie van de zijde van het ABP overweegt de Raad nog het volgende. De Raad kan zich voorstellen dat appelland zich na de toekenning van het invaliditeitspensioen in 1966, vooral door de daarbij gebruikte term: “levenslang”, niet gerealiseerd heeft dat het pensioen te zijner tijd zou verminderen vanwege de toekenning van de AOW. De Raad kan het echter niet als een tekortkoming van de

staatssecretaris zien dat bij die toekenning van het pensioen in 1966 aan appellant nog geen expliciete informatie is gegeven over de gevolgen voor het pensioen van het bereiken door appellant - toen pas over ruim veertig jaar - van de pensioengerechtigde leeftijd. Blijkens de gedingstukken heeft appellant al op 22 maart 2003 aan het ABP inlichtingen gevraagd over het door hem te verwachten pensioen bij het bereiken van de leeftijd van 65 jaar in mei 2007. Appellant heeft daarop bij brief van 10 april 2003 correcte informatie ontvangen, ook over de toe te passen korting. Overigens zou appellant, zoals door hem is gesteld, reeds vanaf 1999 bij diverse instanties om informatie hierover gevraagd hebben, maar concrete gegevens daarover heeft appellant niet overgelegd. Wel kan hieruit worden afgeleid dat appellant al ruim voor zijn 65e jaar, in 2003 of zelfs eerder, meer zekerheid wilde hebben over zijn tegen die tijd te ontvangen pensioeninkomen. Op grond van de hiergenoemde correspondentie moet de Raad een vraagteken plaatsen bij het argument van appellant dat hij in of kort vóór 2003 bij het aangaan van een financiële verplichting (afsluiting van een scheepshypotheek) ervan uitging en er ook van mocht uitgaan dat bij het bereiken van de leeftijd van 65 jaar in 2007 de inkomsten uit zijn invaliditeitspensioen onveranderd zouden blijven.

Al met al kan niet worden gezegd dat aan appellant onjuiste informatie is verstrekt, op grond waarvan hij er redelijkerwijs op mocht vertrouwen dat het bedrag van het door hem te ontvangen invaliditeitspensioen vanaf mei 2007 ongewijzigd zou blijven.

4. Het vorenstaande leidt de Raad tot de slotsom dat de aangevallen uitspraak dient te worden bevestigd.

5. De Raad acht geen termen aanwezig om toepassing te geven aan artikel 8:75 van de Algemene wet bestuursrecht inzake een proceskostenveroordeling in hoger beroep.

III. Beslissing

DE CENTRALE RAAD VAN BEROEP;

RECHT DOENDE:

Bevestigt de aangevallen uitspraak.

NASCHRIFT

1. Over de korting van de AOW-uitkering op het militair invaliditeitspensioen bij het bereiken van 65-jarige leeftijd worden met de regelmaat van de klok vragen gesteld. Helemaal verwonderlijk is dit niet, omdat de categorie 65-jarigen en ouder een substantieel gedeelte vormt van de militair invaliditeitsgepensioneerden en ook veel gewezen dienstplichtigen met een beperkte pensioenopbouw daartoe behoren. De vragen vinden vooral hun oorsprong in het aan het militair invaliditeitspensioen toegepaste karakter, n.l. vergoeding voor de opgelopen invaliditeit c.q. smartengeld, waarmee een korting van het militair invaliditeitspensioen strijdig wordt geacht. Vaak betreft het ook gevallen, waarbij de mate van invaliditeit over een reeks van jaren vrij laag is beoordeeld. De feitelijke loonschade in die periode – of anders gezegd de mate van arbeidsongeschiktheid - kan daarentegen veel hoger zijn geweest, waardoor een groot tekort in de pensioenopbouw kan zijn ontstaan. Het korten van de AOW-uitkering op het lage militair invaliditeitspensioen wordt in dat geval als erg onredelijk beschouwd. Ook vinden vele vragen hun oorsprong in de terminologie gebezigd in de koninklijke Besluiten genomen onder de

vroegere militaire pensioenwetgeving. Korting wordt dan b.v. strijdig geacht met het in het verleden toegezegde levenslange of blijvende karakter van het pensioen.

2. De Raad heeft in de onderhavige uitspraak de korting uitvoerig onder de loep genomen en komt tot 3 belangrijke conclusies:

- de dwingendrechtelijke bepalingen op grond waarvan de korting van het AOW-pensioen op het militaire invaliditeitspensioen moet plaatsvinden, maakt als zodanig geen inbreuk op het levenslange karakter van het toegekende militaire invaliditeitspensioen;

- reeds ten tijde van de toekenning van het invaliditeitspensioen aan appellant in 1966 was voorgeschreven dat bij samenloop van AOW-pensioen en invaliditeitspensioen een korting diende plaats te vinden; dit is lijn met de kortingen in alle sectoren van overheid en bedrijfsleven.

- in het onderhavige geval van appellant zijn geen bijzondere omstandigheden aanwezig op grond waarvan door de staatssecretaris afgezien had moeten worden van de toepassing van de wettelijke kortingsbepalingen.

Op zich valt op deze conclusie weinig af te dingen. Wel rijst de vraag of de gebezigde kortingstechniek (percentage invaliditeit x aow-uitkering = kortingsbedrag) op dit moment voor de oude gevallen van dienstplichtigen vanuit schadetheoretisch oogpunt nog wel goed uit te leggen is. Als in meerdere brieven aan de Tweede Kamer (Tweede Kamerstukken 2006-2007,30139, nrs. 22 en 30, d.d. 16-2 en 26-6-2007) door de staatssecretaris een volledige schadeloosstelling wordt toegezegd voor nieuwe invaliditeitssituaties, dan ontstaat spanning met de forfaitaire regels voor de AOW-korting, maar ook met de in 2007 opgeheven WAO-korting voor de ontslaggevallen van vóór 1 januari 1998 (Tweede Kamerstuk 2006-2007,30139, nr 32, d.d. 11-9-2007).

3. Bij volledige arbeidsongeschiktheid (80-100%) is in artikel 17.5.2. van het Pensioenreglement Stichting Pensioenfonds ABP voor de beroepsmilitairen vastgelegd dat de tijd voor 70% als voor pensioengeldige tijd meetelt. Bij lagere arbeidsongeschiktheid is dat naar verhouding geringer. Is de arbeidsongeschiktheid terug te voeren op een bedrijfsongeval (arbeidsongeschiktheid met dienstverband), dan liggen de percentages hoger en geldt bij volledige arbeidsongeschiktheid een medetelling van 100%. De medetelling is relevant voor de berekening van het ouderdompensioen. Bij 5 actieve dienstjaren als beroepsmilitair en 35 jaren met volledige arbeidsongeschiktheid terzake van dienstverband zijn derhalve 40 dienstjaren opgebouwd voor dit pensioen en is er dus in wezen geen pensioenschade bij 65-jaar.

De gewezen dienstplichtige heeft echter geen recht op een militair ouderdompensioen. Zijn invaliditeitspensioen loopt bij 65 jaar gewoon door. Betrokkenes invaliditeitspensioen geldt vanaf 65-jaar als een ouderdompensioen, waarin de AOW-uitkering dient te worden geïntegreerd. Bij 100% invaliditeit wordt dan geacht 40 dienstjaren te zijn opgebouwd, uitgaande van het – bij de Pensioenmaatregelen 1963 vastgelegde - principe dat 10% invaliditeit spoot met 4 dienstjaren. Dit is geheel conform de situatie bij volledige arbeidsongeschiktheid (80-100%) met dienstverband. Een dienstplichtige, die een levenslang pensioen naar rato van 20% invaliditeit heeft toegekend gekregen, wordt bij 65-jaar geacht 32 dienstjaren uit andere hoofde te hebben opgebouwd en 8 vanuit zijn diensttijd als (gewezen) dienstplichtige. Dit komt overeen met een situatie van arbeidsongeschiktheid met dienstverband in de laagste ao-klasse (15-25%) gedurende 40 jaren.

Op zich is de door de wetgever gekozen methodiek goed te verdedigen. De resterende validiteit c.q. arbeidsongeschiktheid maakt pensioenopbouw voor het ontbrekende gedeelte voor de hand liggend. Via de schatting van de mate van arbeidsongeschiktheid wordt de resterende verdien capaciteit echter zuiver loonkundig in beeld gebracht, terwijl dat bij de schatting van de mate van invaliditeit los staat van

loonkundige overwegingen. Het is goed mogelijk, dat bij een invaliditeit van 20% de arbeidsongeschiktheidssituatie daarmee redelijk spoort, maar ook daarvan naar boven of beneden toe in belangrijke mate afwijkt. Maar dit is inherent aan de – door de wetgever - gekozen forfaitaire benadering gekoppeld aan de mate van invaliditeit.

4. Strikt genomen dient de beslissing om voor ontslaggevallen van vóór 1 januari 1998 de korting van de WAO-uitkering op het militair invaliditeitspensioen ingaande 1 januari 2007 ongedaan te maken, geheel los te worden gezien van de AOW-korting na 65-jaar. Bij die beslissing ging het om de vraag of in redelijkheid gesteld kon worden of beide uitkeringen terzake van dezelfde ziekten of gebreken zijn ontstaan. Door dit niet het geval te achten geldt de WAO-uitkering als vervangingsinkomen voor naast het militair invaliditeitspensioen verworven nieuwe arbeidsinkomsten. Deze uitkering dient dan mede bij te dragen aan de nog ontbrekende pensioenopbouw in de nieuwe betrekking.

Door het niet korten bij de samenloop vóór 65-jaar is er doorgaans wel een inkomensterugval bij 65-jaar te verwachten, tenzij voldoende pensioenopbouw in de nieuwe betrekking heeft plaatsgevonden. Meestal is dit laatste niet het geval en dan is de terugval in inkomen veelal de aanleiding om de korting van de AOW-uitkering te betwisten. In juridisch-technische zin is deze korting wel uit te leggen, maar voor een betrokkene blijft deze terugval moeilijk te begrijpen.

J.v.K.